

Kortversjon – Hva saken gjelder:

I desember 2002 la regjeringen frem St.meld.14 med forslag om at det etableres en felles førstelinjetjeneste i samarbeid mellom stat og kommune. Det skulle videre opprettes to nye statlige etater: en pensjonsetat og en etat for arbeid og relaterte ytelser som erstatning for dagens aetat og trygdeetat. Kommunenes ansvarsområde og sosialtjenesten skulle være som i dag.

Stortinget var ikke tilfreds med stortingsmeldingen og bad regjeringen om en ny utredning hvor de ønsket ulike organisasjonsmodeller for en samordning av Aetat, trygdeetat og sosialtjenesten. Utvalget la fram sin utredning, NOU 2004:13 En ny arbeids- og velferdforvaltning 29.juni 2004.

Utredningen anbefaler en todelt statlig modell: en etat for arbeid og inntekt og en pensjonsetat. Utvalget foreslår at kommunene beholder ansvaret for den økonomiske sosialhjelpen og sosialkontorene etter sosialtjenesteloven, men foreslår samtidig innføring av en ny statlig arbeidssøkerstønad som skal fange opp dagens sosialhjelpsmottakere som defineres som arbeidsføre.

Dokumentoversikt:

I saksmappen: NOU 2004:13 En ny arbeids- og velferdforvaltning 29.juni 2004.

Innledning/bakgrunn:

Høsten 2001 ba Stortinget regjeringen om å utrede en sammenslåing av Aetat, trygdeetat og sosialtjenesten. Regjeringen la fram St.meld.14 desember 2002 med forslag om to statlige etater, uendret funksjonsdeling stat/kommune og et forslag om samarbeid mellom stat og kommune med en felles førstelinjetjeneste. Stortinget vedtok å sende stortingsmeldingen tilbake til Regjeringen og ba samtidig Regjeringen utrede ulike modeller for en velferdsetat, bestående av dagens Aetat, trygdeetaten og sosialtjenesten. Stortinget tok ikke standpunkt til hvorvidt en slik etat skulle være statlig eller kommunal. Regjeringen oppnevnte i 2003 et ekspertutvalg til utredningen – Rattsø-utvalget, som sist sommer la frem sin utredning, NOU 2004:13 En ny arbeids- og velferdsforvaltning 29.juni 2004.

Faktagrunnlag:

For regjeringen var det tre sentrale mål for en organisasjonsreform:

- Flere i arbeid og aktiv virksomhet – færre på trygd og sosialhjelp
- En brukerrettet velferdsforvaltning
- En effektiv velferdsforvaltning

Utvalget valgte å konsentrere seg om fire ulike organisasjonsmodeller hvor 2 modeller fordeler de samlede oppgavene på to organisasjoner, en som samler ansvaret for ytelser og tjenester knyttet til arbeid og redusert arbeidsevne, og en med ansvar for pensjoner, familieytelser og helserefusjoner (Modell 1: statlig arbeidslinje, modell 2: kommunal arbeidslinje).

De 2 siste modellene har oppgavene samlet i én organisasjon (Modell 3: statlig ènetatsmodell, modell 4: kommunemodell).

Modell 1: Statlig arbeidslinje

I en slik modell vil oppgavene være fordelt på to etater, en etat for arbeid og inntekt og en pensjonsetat. Av de kommunale oppgavene det er aktuelt å vurdere i en etat for arbeid og inntekt, drøfter utvalget fire alternative varianter:

Hele den tradisjonelle sosialkontortjenesten.

Arbeids- og sosialdepartementet
Vedlegg
S.nr. 2004 00 403 - 191

...the ... of ...
...the ... of ...
...the ... of ...

...the ... of ...
...the ... of ...
...the ... of ...

...the ... of ...
...the ... of ...
...the ... of ...

...the ... of ...
...the ... of ...
...the ... of ...

...the ... of ...
...the ... of ...
...the ... of ...

- Økonomisk sosialhjelp og medfølgende rådgivningstjenester.
- Ansvar for personer som er arbeidssøkende men ikke har rett til dagpenger.
- Kommunene beholder ansvaret som i dag.

Modell 2: Kommunal arbeidslinje

Denne modellen baserer seg på en kommunal arbeidslinje hvor alle oppgaver knyttet til arbeid og vurdering av arbeidsevne, overføres til kommunene.

Modell 3: Statlig ènetatsmodell

Modellen samler ansvaret for arbeids- og velferdsforvaltningens oppgaver i én statlig etat.

Modell 4: Kommunemodell

Modellen samler hele arbeids- og velferdsforvaltningens ansvarsområde hos kommunen.

Utvalget anbefaler en ny organisering av arbeids- og velferdsforvaltningen basert på modell 1: Statlig arbeidslinje med en etat for arbeid og inntekt og en pensjonsetat.

Etaten for arbeid og inntekt skal ha ansvaret for alle ytelser og tjenester rettet mot personer som står i fare for å falle utenfor arbeidslivet. Etaten skal også ha ansvar for en ny arbeidssøkerstønad for personer som i dag mottar kommunal sosialhjelp og som vurderes som "reelle arbeidssøkere", men uten dagpengerettigheter. Utvalget mener dette kan omfatte så mange som halvparten av dagens sosialhjelpsmottakere.

Pensjonsetaten foreslås å ha ansvaret for alderspensjon, barnetrygd, kontantstøtte, fødsels- og adopsjonsstønad, grunn- og hjelpestønad, refusjoner av helseutgifter og underholdningsbidrag. Utvalget mener kommunene skal beholde ansvaret for sosialkontorene og den økonomiske sosialhjelpen. Videre mener utvalget at etaten for arbeid og inntekt bør utforme sin førstelinje så langt som mulig i samlokalisering med sosialtjenesten i kommunene.

Rettslig grunnlag:

Utvalget er opptatt av å sikre brukernes rettssikkerhet og går nærmere inn på to områder – retten til å klage og få overprøvd et vedtak av et uhildet organ, og retten til personvern.

Forholdet til kommuneplanen:

Vurderinger:

Utvalgets forslag om å opprette en ny organisasjon for pensjoner, familieytelser og helserefusjoner støttes av rådmann. Dette er etter rådmannens vurdering en fornuftig deling av oppgaver og vil styrke fokuset på arbeidslinjen. Denne tankegangen er allerede startet ved at Aetat i dag behandler søknader om yrkesmessig attføring som tidligere var lagt til trygdekontoret.

Forslaget om å etablere en ny, felles arbeids- og inntektsorganisasjon for å styrke arbeidslinjen støttes i utgangspunktet. Likeledes støttes forslaget om en samordning gjennom felles førstelinje som er fysisk samlokalisert. Publikum bør møte en felles førstelinje hvor de ansatte i arbeids- og inntektsetaten er lokalisert.

Rådmannen mener imidlertid at utvalgets forslag om at økonomisk sosialhjelp fortsatt skal være et kommunalt ansvar og dermed ikke inngå i den nye arbeids- og inntektsorganisasjonen, har store svakheter. Utvalgets forslag ivaretar ikke etter rådmannens mening stortingets ønske om utredning av en felles etat, der også sosialtjenesten skulle inngå. Etatsforvaltningens problemer gir seg utslag på alle nivåer, men synes ofte først på klientnivå. På klientnivå gir den seg uttrykk i at mennesker kan havne i en gråsone mellom etatene, der ingen tar ansvar for å hjelpe dem. Mange er presset ut i en rundgang mellom sosialkontor, trygdekontor og Aetat. Dette er

[illegible]

tidkrevende, hjelpen kan bli dårlig koordinert, samtidig som den ofte er minst tilgjengelig for dem som trenger det mest. På etatsnivå viser problemene seg i manglende helhetstenking og oversikt, skjevt bytteforhold mellom etatene og dårlig ressursbruk. Denne organiseringen medfører dobbeltarbeid, gir lite tidseffektiv saksbehandling og er krevende kommunikasjonsmessig. Dette gir også opphav til konflikter mellom etatene. Slik er dessverre ofte situasjonen i dag, og ved at sosialtjenesten skilles ut som egen etat, så antas det at disse problemene vil vedvare.

Ved en innføring av den nye arbeidssøkerstønad vil konflikten mellom etatene komme til uttrykk i forhold til hvem som skal bestemme hvem som er de reelle arbeidssøkerne. For de sosialklientene som overføres, det snakkes om ca halvparten, så er det spørsmål om hvor mange av dem som vil falle tilbake til sosialkontoret pga at de ikke oppfyller arbeids- og inntektsetatens krav til å være aktuelle for arbeidslivet. Dette vil nok være de samme personene som Aetat og sosialkontoret har konflikter om i dag. En annen problemstilling som også kan bli aktuell, er der den nye arbeidssøkerstønad ikke er tilstrekkelig til å dekke behovet for inntekt. Det er foreslått at den nye stønaden skal tilsvare brutto 2g i året, pr i dag ca kr. 117.000,-. For noen husholdninger vil dette ikke være tilstrekkelig. Dette medfører at brukeren må forholde seg to ulike etater som igjen medfører merarbeid for brukeren og administrativt dobbeltarbeid.

Ved et enhetlig konto, der hele den økonomiske sosialhjelpen inngår, vil man få bort kateballproblematikken, øke stabiliteten mellom saksbehandler og klient, redusere stigmatisering og kostnadsovervelting, redusere administrative kostnader, effektivisere informasjonsflyten, samtidig som etaten legges til ett forvaltningsnivå.

Utvalget har også vurdert om det er kommunen eller staten som skal ha ansvaret for arbeids- og inntektsetaten. Rattsø utvalget er kritisk til at kommunen kan ivareta oppgavene i den lokale velferdsforvaltningen. Dette er et meget komplisert tema, hvor det vil være gode argumenter på begge sider. Rådmannen anser at den nye arbeids- og inntektsetaten må organiseres slik at det lokale og kommunalpolitiske engasjement sikres og styrkes, og at lokale virkemidler, bl.a. arbeidsmarkedet, næringslivet, boligmarkedet og helse- og sosialtjeneste kan sees i sammenheng, og forsterke effekten av arbeidslinjen. For at det skal kunne gjennomføres, så er det mye som tilsier at det vil være formålstjenlig at den nye arbeids- og inntektsetaten blir underlagt kommunalt ansvar.

Videre behandling:

Saken avsluttes i bystyret.

TØNSBERG KOMMUNE

Innstilling

Tønsberg kommune anbefaler at den nye arbeids- og inntektsetaten blir underlagt kommunalt ansvar.